

THOMAS A KEMPIS

over het sociaal domein

“Het heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.”

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Voorwoord

De hoofdrolspeler in dit Traktaat is Thomas a Kempis. Hij leefde van 1380 tot 1471. Bijna al zijn jaren bracht hij door op de Agnietenberg bij Zwolle.

Thomas a Kempis is vooral bekend geworden door zijn wereldwijd verspreide boek "De Navolging van Christus".

Dit boek is het belangrijkste geschrift geworden van de Moderne Devotie. Een Hervormingsbeweging van Kerk en Samenleving, in de IJsselstreek ontstaan, om zich van daaruit over Noordwest-Europa uit te breiden. Vandaag de dag hebben wij als inwoners van Nederland eveneens te maken met grote hervormingen op het Sociaal Domein. Wat kunnen de hervormers van de Moderne Devotie ons leren ?

De Moderne Devotie gaat terug naar de eerste christenen in Jeruzalem, leven met hart en ziel in gemeenschap.

Thomas a Kempis was vooral leraar en schrijver. Hij had als Augustijner Koorheer en Moderne Devoot voldoende zicht op de samenleving en het geestelijk leven.

Dit Traktaat begint met een aantal teksten(citaten) van Thomas a Kempis over het leven van alledag.

Ze vormen de basis voor het vervolg van het Traktaat, en geven ons zicht op concrete uitwerking in de hedendaagse praktijk.

April, 2021

Mink de Vries (hertaler)

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 Thomas a Kempis over de sociale praktijk	4
Hoofdstuk 2 Sociale Waarden van de Moderne Devotie	9
Hoofdstuk 4 Samenwerkingsverbanden.....	25
Conclusies en aanbevelingen	28
Nawoord en bronvermelding	29
Bijlage 1 Inleiding Moderne Devotie - Traktaat Sociaal Domein.....	30
Bijlage 2 Traktaat sociaal domein.....	32
Bijlage 3 Traktaat Sociaal Domein.....	36
Bijlage 4- Het spel mag beginnen- Traktaat Sociaal Domein	40
Bijlage 5 Talentenhus in de Spil Kulturhus Nieuwleusen.....	44
Bijlage 6 Verbinding Jeugdhulp en Onderwijs – Traktaat.....	47
Bijlage 7 Onderwijs, Zorg en Talentontwikkeling	49

Thomas a Kempis vlucht weg van de Agnietenberg

Inleiding

De aanleiding voor het schrijven, van dit Traktaat over het Sociaal Domein, ligt gelegen in het feit dat de vele overeenkomsten, tussen de tijd van Thomas a Kempis en de tijd van nu, vragen om een verbinding, een brug. Het gaat in dit Traktaat “ Thomas a Kempis over het Sociaal Domein “ vooral over de mens. De mens in relatie tot zichzelf, de ander, en de gemeenschap. De mens in relatie tot het verleden, het heden en de toekomst.

Er is bewust gekozen voor een sociologische – en psychologische invalshoek, en niet voor een theologische invalshoek.

Dat maakt het voor iedereen toegankelijk. Het gaat in dit Traktaat immers vooral om gedrag van mensen en gemeenschappen, niet om de bron van dat gedrag. Wel is het goed om in deze inleiding te vermelden dat Moderne Devoten een intiem en persoonlijk geloof lieten samengaan met een sterke maatschappelijke betrokkenheid.

De teksten van Thomas a Kempis komen vooral uit de “ Navolging van Christus “ maar ook uit andere boeken en traktaten van Thomas. Totaal heeft hij meer dan 40 boeken/boekjes geschreven.

Als Moderne Devoot was Thomas a Kempis sterk beïnvloed door Geert Groote, de stichter van de Moderne Devotie, en door Florens Radewijns, eerste rector van het Heer Florenshuis (Rijke Fraterhuis) in Deventer.

Rijke Fraterhuis in Zwolle (rechts)

Geert Groote en de Zwolse Onderwijsrector Johan Cele deelden allebei de visie dat het anders moest in de samenleving. Allereerst in Zorg, Onderwijs en Geestelijkheid. Vanuit een sterke hervormingsvisie, gekenmerkt door integraal – en gemeenschapsdenken, streefden zij naar welzijn voor jong en oud, arm en rijk, ziek en gezond.

Vanuit die hervormingsvisie van de Moderne Devotie, en de persoon van Thomas a Kempis, kijken we naar het Sociaal Domein. Niet om volledig te zijn, niet om een oordeel te geven (dat past niet bij Moderne Devoten), maar om vanuit het verleden het heden te spiegelen, op weg naar de toekomst.

De eerste twee hoofdstukken gaan over de teksten en citaten van Thomas a Kempis uit verschillende van zijn boeken, en over de sociale waarden van de Moderne Devotie.

Hoofdstuk 3 en 4 gaan over de ontmoeting tussen Thomas a Kempis en gebieden van het Sociaal Domein, in Regio Zwolle en Regio Oost.

Het Traktaat wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen.

De bijlagen zijn vooral toegevoegd ter ondersteuning en verheldering. Ze bevatten concrete voorbeelden en reacties, en een korte inleiding over de Moderne Devotie

Hoofdstuk 1 Thomas a Kempis over de sociale praktijk

De sociale praktijk van de mens in relatie tot zichzelf naar anderen door de ogen van Thomas a Kempis

Bewust van jezelf -- Uit : De Navolging van Christus

Oordeel niet te snel over de daden van anderen, want je slaat de plank vaak mis, vergist je regelmatig, en doet de ander onrecht. Jezelf kritisch bekijken en van je fouten leren, is goed voor je.

Oordeel niet te snel over situaties, omdat ons gevoel er voor zorgt dat we te veel van ons zelf uitgaan, we zien dan niet precies hoe het zit.

Wees je bewust waarom je bepaalde dingen doet. Veel mensen zoeken hun eigen belang in de dingen die ze doen, ze hebben een verborgen agenda, en vaak hebben ze dat zelf niet in de gaten. Totdat het anders gaat lopen dan hoe zij het voor ogen hadden. (Boek 1 H.14)

Je mag je werk onderbreken of vervangen door een ander, misschien zelfs beter werk, als je daardoor iemand kunt helpen die daaraan behoefte heeft. Want als dat gebeurt, gaat je werk niet verloren, maar wordt omgezet in iets beters.

Zonder liefde heeft een goede daad geen zin. Je bent goed bezig, als je het met liefde doet, hoe klein en ogenschijnlijk onbelangrijk het ook is.

Je bent eveneens goed bezig, wanneer je meer aan het algemeen welzijn denkt dan aan je eigen belang.

Van nature zijn wij gericht op ons eigen belang : wat krijgen wij ervoor terug, wat kost ons de minste moeite, wat willen we zelf ? Dit sluipt er iedere keer weer in. (Boek 1 H.15)

Het is verstandig niet te snel tot handelen over te gaan. Overleg eerst liever met een wijs en verstandig mens en leer daarvan. Volg niet alleen je eigen mening of je eigen gevoel. (Boek 1 H.4)

Over je eigen positie

Doe geen moeite om bij rijke en/of belangrijke mensen in een goed blaadje te komen. Zoek liever contact met eenvoudige en eerlijke mensen.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Je kunt alle kanten op lopen en met alle winden meewaaien, je zult je dan nooit van binnen vrij voelen. Wie is zo slim dat hij of zij altijd gelijk heeft? Vertrouw niet te veel op je eigen mening, maar luister vooral naar wat anderen te zeggen hebben. Het komt ook voor dat zowel voor de ene mening als voor een andere mening iets te zeggen valt.

Probeer geduldig andermans gebreken te verdragen, je bent zelf ook niet volmaakt, en anderen moeten met jouw tekortkomingen leven. (Boek 1 H.8, H.9 en H.16)

Over leiding en intenties

Je kunt alleen rustig en goed leiding geven, als je ook leiding wilt aannemen. Je kunt alleen vrij en rustig opdrachten geven, als je zelf ook geleerd hebt te gehoorzamen.

Bewustwording en erkenning van je zwakke kanten maakt dat er allerlei goede dingen naar boven komen, die je normaal gesproken niet opgevallen waren doordat je eraan voorbij leefde.

Ga de strijd dapper aan: een gewoonte laat zich overwinnen door een andere gewoonte. Als je goede voorbeelden ziet en erover hoort, probeer die dan, van binnenuit, na te volgen. (Boek 1 H.20, 21 En 25)

Omgang met anderen

Als je in het contact met anderen je tekortkomingen erkent, zullen die anderen dat waarderen, en zullen de mensen die iets tegen je hebben, kalmeren en zich beter voelen.

Het is gemakkelijk met aardige en vriendelijke mensen om te gaan; iedereen wil dat graag, en iedereen gaat goed met mensen om die het met hem eens zijn. Maar goed omgaan met gevoelloze en onaangename dwarsliggers, of met mensen die lekker hun eigen gang gaan en overal lak aan hebben, dat is pas een groot geschenk en een voorbeeld van een geweldige prestatie waar je blij mee mag zijn.

Wees eerlijk in je bedoelingen en goed in je verlangens. Een goed hart ziet overal doorheen, zowel door het goede als door het kwade.

Als je van binnen goed en eerlijk bent, krijg je goed zicht op alle dingen en kun je ze werkelijk gaan begrijpen. (Boek 2 H. 2 t/m. 5)

Wees vrij van binnen, zorg ervoor dat er ruimte voor de ander is, en dat je niet door iets of iemand anders in beslag wordt genomen. Durf kwetsbaar te zijn. (Boek 2 H.8)

Liefde als basis naar de ander en jezelf

Het is goed om te geven, belangrijk om te kunnen ontvangen. Laat je niet van de wijs brengen door allerlei mooie beelden en praatjes van buiten. Houd je vast aan oprechte liefde. Leer jezelf los te laten, en blijf geduldig. Wat vandaag niet komt, komt misschien morgen wel.(Boek 3 H. 6 en 7)

Onafhankelijk van wat anderen van je zeggen

Het geeft je rust en vertrouwen wanneer je niet afhankelijk bent van wat anderen van je zeggen of van je vinden. Of anderen je nu positief of negatief beoordelen, je wordt er geen ander mens door.

Al die mensen die er niet op uit zijn het anderen naar de zin te maken en niet bang zijn mensen voor het hoofd te stoten, kunnen rekenen op innerlijke rust en vrede.(Boek 3 H.28)

Ga niet af op wat populair is onder de mensen, of meegaan met de volgende hype. Het gaat er juist om je te richten op wat jou en anderen goed doet.

Broeders en Zusters van de Moderne Devotie uit Weilham (BRD) , op bezoek in het IJsselgebied

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Geloof niet te veel wat mensen zeggen, mensen kletsen nu eenmaal graag. Je kunt het toch nooit iedereen naar de zin maken. Richt je vooral op zaken die blijven, en gebruik de tijdelijke dingen tot voordeel.(Boek 3 H.36, 38 en 45)

Het is goed wanneer je ook de tijd neemt om naar jezelf te kijken, wat gaat er goed, en wat kan er beter. Niet altijd makkelijk om jezelf onder ogen te zien, maar het brengt je verder, en dichterbij jezelf. Hoe dichterbij je bij jezelf komt, hoe steviger je gaat staan.

Je bent dan minder makkelijk te beïnvloeden, en waait niet met alle winden mee. Uiteindelijk zorgt het ook voor motivatie en inspiratie in je werk.(Boek 4 H.7)

Maatjes en mentoren -- Teksten en onderwerpen uit: De Rozentuin van Thomas a Kempis

Zoek een maatje die bij je past en waar jij je vertrouwd bij voelt. Een maatje kan ook een mentor voor je worden. Het is als gedooft houtskool in contact met gloeiend vuur weer warm en gloeiend wordt. Goed gezelschap is goed voor je.(De Rozentuin H.1)

Gelukkig wie alles ten goede trekt en uit tegenslagen profijt trekt. (H.5)

Als iemand graag door jou onderwezen wil worden, toon dan ook je eigen kwetsbaarheid en wees zelf het goede voorbeeld. Het gaat niet om dikdoenerigheid of complimenten. (H.9)

De liefde is nooit ledig

Zij deinst er niet voor terug om wonden van zieken aan te raken en hun voeten te wassen, om bedden op te maken, kleren te reinigen, schoon te maken. Geduldig verdraagt ze wat lastig is, ze is verheugd te midden van beschimpingen.

Ze helpt je in het heden, maakt je sterk voor de toekomst, bevrijdt van veel twijfel, behoedt voor wat onnodige aandacht vraagt, neemt weg van wat teveel is.(H.13)

De Sociale praktijk in gemeenschap en vanuit de gemeenschap

Wij zijn als broeders en zusters verbonden met elkaar. Eensgezind in het goede. Uit welke stad of land wij ook samenkomen, uit welke familie ook voortgekomen. Draag elkaar en je zult gedragen worden. Troost een mens die rouwt, en je zult troost vinden bij een mens die blij is. Richt een gevallen op. Wij zijn allemaal breekbare mensen. (H.15)

Naasten in hun kracht

De gemeenschap houdt het lang vol wanneer maat gehouden wordt.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Bescheidenheid en geduld misstaan in geen enkele gemeenschap. Wanneer je alleen let op de tekortkomingen van de ander, en je eigen tekortkomingen niet ziet, doe je jezelf, de ander en de gemeenschap tekort. Binnen een gemeenschap kun je elkaar op een mooie en complementaire manier aanvullen. (H.18)

Verzamelde teksten van Thomas a Kempis uit de Brevier.

Verlaat je niet te veel op je eigen inzicht, deel je inzicht en luister vooral ook naar het inzicht van anderen.

We mogen best een goede bezigheid onderbreken of zelfs door een betere vervangen, wanneer dit ten goed komt aan iemand die er behoefte aan heeft. Want als dat gebeurt gaat die goede bezigheid niet verloren, maar wordt zij in een betere omgezet.

Je moet soms door vuur en water gaan, voordat je tot de verkwikking komt. Als je niet de strijd aangaat, word je je gebreken niet de baas.

Begin behoedzaam en grondig aan een nieuwe zaak, ga vooral niet overhaast te werk, en durf je eigen vertrouwde paden los te laten.

Lichamelijke arbeid, bijvoorbeeld handenarbeid, is de geest behulpzaam, doet de naaste goed, en herstelt ons verstand.

Woorden van Thomas a Kempis uit : Kroniek van de St. Agnietenberg.

Daar waar twee gelijkgezinde broeders of zusters bij elkaar komen, zijn ze als twee heldere lampen in het huis, en in de wereld om hen heen.

Rector Johan Cele was een lichtend voorbeeld voor zijn leerlingen en studenten. Deze zeer rechtschapen man was als een vader die zorg droeg voor de kennis, goede zeden, en eerlijke levenswandel, van zijn leerlingen. Veel van zijn leerlingen kwamen op belangrijke plaatsen terecht in heel Europa.(H.20)

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Boek van oud leerlingen van Johan Cele en Thomas a Kempis

Thomas a Kempis schreef ook, als zogenaamde autograaf, het boek over de Heilige Maagd Liduina van Schiedam. Ruim 38 jaar werd Liduina als zieke verpleegd.

Werken van barmhartigheid

Een toegewijd priester kwam bij Liduina op bezoek, zonder dralen stak hij zijn handen uit om werken van barmhartigheid te verrichten.

Liduina zorgde er zelf voor dat een vrouw van een zware depressie werd bevrijd. De vrouw voelde zich letterlijk verlicht.(barmhartigheids werken)

Hoofdstuk 2 Sociale Waarden van de Moderne Devotie

In hoofdstuk 1 hebben we teksten van Thomas a Kempis kunnen lezen over de mens en zijn verhouding tot zichzelf, de ander, en de gemeenschap. In dit hoofdstuk gaat het vooral om gezamenlijke sociale waarden van de Moderne Devotie. De beweging waar Thomas a Kempis deel vanuit maakte. Gesticht door Geert Groote, en waar Erasmus, Luther en Calvijn in en door onderwezen zijn.

Het zijn opvallende waarden in een tijd van armoede, oorlog en de Pest. Kerk en samenleving hadden geen antwoord op deze grote maatschappelijke problemen. Het was tijd voor een hervorming, de maatschappij was er klaar voor.

In deze gemeenschappelijke sociale waarden van de Moderne Devotie is een nieuw elan (Modern) in toewijding(Devotie) te zien. Een groot aantal van deze sociale waarden zijn universeel en van alle tijden.

De sociale waarden worden, daar waar nodig, toegelicht met voorbeelden uit de praxis van de Late Middeleeuwen.

Ze zijn vooral afkomstig uit de Leefgemeenschappen van de Broeders(Fraters) en/of Zusters van het Gemeenschappelijke Leven, daar is de beweging van de Moderne Devotie begonnen, en heeft ze zich verspreid over Noord West Europa.

- 1. Binnen de gemeenschap is alles gemeenschappelijk, wie tekort heeft ontvangt van degene die teveel heeft.

Dat wat je aan bezit meeneemt wordt overgedragen aan het Fraterhuis. Zo kon het gebeuren dat er veel grond, tussen Windesheim en Wijhe(bij Herxen) in handen kwam van het Fraterhuis Zwolle. Dirk van Herxen nam nl. veel grond mee, toen hij bij de Broeders in Zwolle intrad.

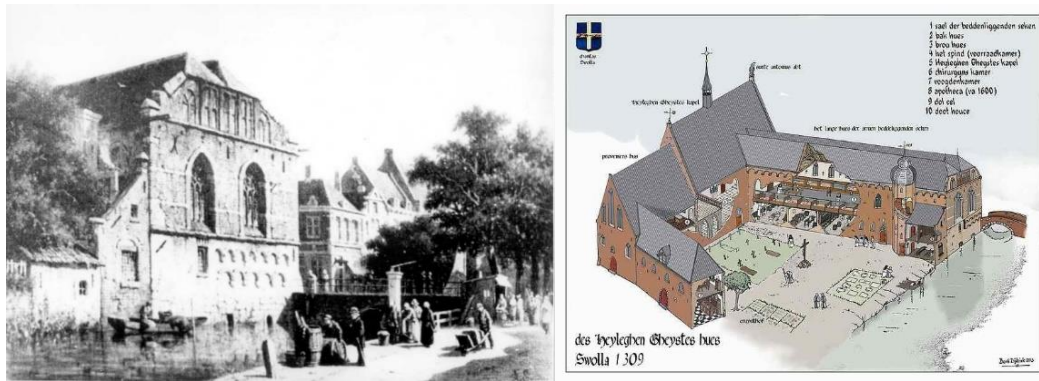
- 2. Er wordt gestreefd naar soberheid, genoeg is genoeg. Het gaat niet om pracht, praal en macht.
- 3. De gemeenschap bestaande uit verschillende leden met verschillende achtergronden probeert zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. Zodat ze niet in een afhankelijke positie komen. De gemeenschap zorgt op allerlei manieren voor zichzelf. Zo zorgen ze zelf voor eten en drinken, vangen schooljeugd op, verzorgen zieken, schrijven boeken over, geven les en lezingen, en verzorgen geestelijke begeleiding(coaches).

Geert Groote nam als eerste vrouwen op in zijn huis. Het eerste wat hij deze vrouwen meegaf was ; “ wordt niet afhankelijk van anderen “ . Dit huis werd in 1374 het eerste Zusterhuis van de Moderne Devotie, het Meester Geertshuis genoemd.

De onafhankelijkheid van de Zusters bracht een sterke vorm van emancipatie binnen de samenleving op gang.

- 4. Wanneer het met iemand in de gemeenschap niet zo goed gaat, lijdt de hele gemeenschap mee. Wanneer een lid van de gemeenschap vreugde kent, deelt de hele gemeenschap in die vreugde.
Iedereen voelt zich daardoor gezien en heeft het idee en geloof ergens bij te horen. Er mag niemand buiten de boot vallen.
- 5. Er is sprake van een grote inzet en sterke innerlijke toewijding. Niet voor eigen gewin, maar in dienst van de gemeenschap. In de praktijk waren devoten daarom vooral actief in de Zorg, het Onderwijs en Infrastructuur(dijken, wegen, waterwegen). Daar konden zij de gemeenschap, arm en rijk, het beste dienen
- 6. Aansluitend bij de vorige waarde, de gemeenschap voelde een sterke verantwoordelijkheid voor de zorg voor de arme, zieke, gevangene, eenzame, dakloze en de vreemdeling. Deze zorg kwam tot uiting in allerlei zorgtaken.
Van het inrichten van een ziekenzaal tot het opvangen van vreemdelingen die nergens onderdak vonden. “ Al wat je voor de minste van je broeders en zusters hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan “ . Deze tekst was een belangrijke drijfveer binnen de gemeenschap. Iedereen is van waarde, en hoort erbij !

Veel Broeders en Zusters werkten in zgn. Gasthuizen. Zoals in het Binnen Gasthuis (of Heilige Geest Huis) in Zwolle. Daar werden vreemdelingen, zieken, verwarde personen en reizigers opgevangen. Op de plattegrond, getekend door Bert Dijkink, is goed te zien hoe groot een Gasthuis kon zijn. Met Bakhuis en Brouwerij was het Gasthuis bijna zelfredzaam.

- 7. De leden van de gemeenschap hebben een sterke en warme band met elkaar. Iemand die op reis gaat wordt gemist, iemand die weer thuis komt voelt zich ook echt thuis en welkom.
- 8. Er is een sterke behoefte om te groeien, wanneer de gemeenschap te groot wordt, kijkt men samen naar een geschikte plek voor de nieuwe gemeenschap.
- 9. Gemeenschappen zijn ook verantwoordelijk voor elkaar, jonge en nog kwetsbare gemeenschappen ontvangen in de opbouwperiode leden van volwassen gemeenschappen. Deze leden kunnen zelfs voor een aantal jaren 'gedetacheerd' zijn bij een jonge gemeenschap, gebruik makend van een sterk netwerk.
- 10. Ieder heeft binnen de gemeenschap zijn of haar taak, waar talent, roeping, en passie, kunnen groeien. Alle leden van de gemeenschap hebben de taak en verantwoordelijkheid om daar scherp, vanuit vertrouwen, op toe te zien. Wat goed uitkomt, hoeft niet altijd goed te zijn voor individuele leden en voor de gemeenschap.
- 11. De leden van de gemeenschap vullen elkaar aan, elk vanuit eigen karakter, gave en talent. Een ieder heeft zijn of haar taak in de gemeenschap, gelijkwaardig aan de ander, niet gelijk aan de ander. Zo zijn ze sterk onderling verbonden.
- 12. Een gemeenschap kijkt in haar keuzes altijd eerst naar het overstijgende en /of algemene belang, daarna pas naar het belang van de gemeenschap en de leden.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Een overstijgend belang was bijvoorbeeld het welzijn voor zoveel mogelijk jongeren, of het welzijn van de bewoners in stad, streek of dorp.

Bijna altijd bleek dat met het dienen van het overstijgende belang ook het gemeenschapsbelang en individuele belang werd gediend. (Geestelijke Gezondheids Dienst – deze tijd)

IJsselland

Hoofdstuk 3 Het Sociaal Domein & Thomas a Kempis

Kwamen we in de vorige twee hoofdstukken vooral Thomas a Kempis en de Moderne Devotie tegen, in hoofdstuk drie zijn de rollen omgekeerd. Thomas a Kempis, en de Moderne Devotie, komen in aanraking met het Sociaal Domein, en de organisaties die daar direct en/of indirect mee te maken hebben.

Wat wordt er bedoeld met het Sociaal Domein ?

Alle inspanningen die de gemeente verricht rond werk, participatie en zelfredzaamheid, zorg en jeugd, op basis van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) uit 2015, de Participatiewet, Jeugdwet en de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening.

Deze bovenstaande taken zijn met een landelijke transitie overgeheveld van de landelijke overheid naar de lokale overheid.

Iedere gemeente vult het Sociaal Domein op haar eigen manier in.

Thomas gaat op zoek naar de werkgebieden en gemeenschappen in het Sociaal Domein. Dat doet hij zonder te oordelen. Ook beseft Thomas dat hij niet alle werkgebieden en gemeenschappen van het Sociaal Domein kan bezoeken. Daarvoor is het Sociaal Domein te groot.

Thomas op bezoek bij de jeugd in regio Zwolle

Thomas op zoek naar het Sociaal Domein

(hertaler Mink de Vries)

Het eerste waar Thomas tegen aanloopt zijn de begrippen Sociaal en Domein. Sociaal is een heel breed begrip. Het gaat hier vooral om beleid van de gemeente gericht op de sectoren met een sociale kant zoals : zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

Thomas herkent, en erkent, dat je mensen ondersteunt die dat nodig hebben. Tegelijk kom je dan snel bij de vraag “ Wanneer maak je mensen afhankelijk door zorg, ondersteuning en hulp “.

Terwijl mensen misschien meer gebaat zijn bij onafhankelijkheid en eigen kracht. Precies de vragen in het Sociaal Domein.

Wie is eigenaar van dit dominium ? Het Sociaal Domein is een gebied in handen van de gemeente, de overheid. Die draagt de verantwoordelijkheid, niet de gemeenschap. Welke rol speelt de gemeenschap, is een vraag die regelmatig bij Thomas naar boven komt. Vanuit Thomas zijn ervaring met gemeenschappen, het gezag en de samenleving, kijken we hoe het nu is geregeld met de relatie tussen gemeenschappen, de samenleving en de overheid, op het Sociaal Domein.

G.G.Z. , Zorg – en Veiligheidshuis, en Aanpak Verwarde Personen

Lang geleden heeft Thomas a Kempis zelf aan de wieg gestaan van de huidige GGZ. Hij kwam tussen 1420 en 1425 met een Pleidooi om in Nederland te beginnen met Dolhuizen, zoals ze in Spanje in 1409 waren begonnen. In 1425 kwamen er voor het eerst Dolcellen in de Gasthuizen in Nederland(zie ook plattegrond Gasthuis Zwolle). In 1442 werd het eerste Dolhuis geopend, door Reinier van Arkel in Den Bosch. Het waren de eerste kleine stappen op weg naar Geestelijke Gezondheidszorg.

Het oudste dolhuis

ZIE CANON:
<http://www.canonsociaalwerk.eu/nl/detail.php?cps=3>

In Den Bosch wordt in 1442 het eerste dolhuis gesticht door Reinier van Arkel. De Reinier van Arkel-groep bestaat nog steeds als psychiatrische inrichting.

Fragment gevelsteen toont opgesloten psychiatrisch patiënt.

24

Aandacht voor de totale mens

Mensen met psychische aandoeningen/kwetsbaarheid, van licht tot ernstig, hebben vaak te maken met een heel scala aan klachten.

Ze worden vaak gezien als autist, depressief, psychotisch, borderliner, ADHDer, ADDer, verward, verslaafd, of een ander label. Het label (etiket) bepaalt vervolgens hoe ze benaderd en behandeld worden op school, werk, media en samenleving.

Het gevolg is dat veel van deze mensen in een identiteitscrisis komen. Wie ben ik nu? Een negatief zelfbeeld, wantrouwen, piekeren, slecht slapen, extra medicatie, kunnen het gevolg zijn van labeling.

Thomas geeft aan dat het toch om de totale mens gaat. Het is goed om die totale mens in kaart te brengen, in kracht en kwetsbaarheid. Daarnaast leren wij de mens pas echt goed kennen wanneer wij ook op de hoogte zijn van context en omgeving.

Toen Onno Hoes de opdracht vanuit het Parlement kreeg om een 'Sluitende Aanpak Personen met Verward Gedrag' uit te werken voor gemeentes en provincies, werd de informele sector niet betrokken bij deze aanpak. Vrijwilligers, maatjes, burens, vrienden en familie werden niet gehoord en opgezocht.

Thomas is blij om te horen dat in het evaluatierapport de naast betrokkenen wel worden genoemd in de 'Aanpak Personen met Verward Gedrag', en een belangrijke rol krijgen toebedeeld.

Thomas voegt een belangrijk onderdeel toe binnen relaties tussen mensen, gemeenschappen, en tussen mens en gemeenschap.

Dat is de wederkerigheid in geven en ontvangen. Bij elke ontmoeting in zorg of welzijn bijvoorbeeld, geef je/help je/zorg je, maar ontvang je ook.

Wat mag ik voor de ander betekenen, wat mag en kan de ander voor mij betekenen? Een relatie vanuit gelijkwaardigheid.

Thomas erkent dat ze in zijn tijd die tweede vraag niet gesteld hebben. Ze waren alleen maar bezig met zorg, controle en veiligheid.

De vragen : “ Wat kan een verward persoon voor mij betekenen, of wat kan die oudere dementerende vrouw voor mij betekenen “ , laten iets zien van gelijkwaardigheid. Ondanks de pijn, de afstand of het verdriet, op zoek gaan naar iets moois, iets kostbaars, in de ander.

In de ontmoeting met de ander, die anders is, anders praat, anders voelt, anders denkt, anders ruikt, vraagt dat om meebewegen. Je verplaatsen, daar waar mogelijk, in die ander, om er dichterbij te kunnen komen. Om vertrouwen te scheppen.

Of het nu om een dol mens gaat, of een verward persoon, het gaat bij allebei om een grote groep mensen met als kenmerk dat ze anders zijn. Dat kan zijn vanwege een lichamelijke beperking, een geestelijke beperking, en/of allebei.

Wij hebben toch allemaal onze zwakheden, onze kwetsbaarheid, noemt Thomas vanuit zijn eigen ervaringen. Niemand is normaal, iedereen is anders !

Fonds NutsOins
Slyttenko van Lee

Het Zorg en Veiligheidshuis

Thomas wordt enthousiast wanneer hij over het Veiligheidshuis hoort, daar is de samenwerking heel concreet.

Het is voor Thomas wel even zoeken om wie het nu gaat, en waar de verantwoordelijkheid ligt. Veiligheidshuizen maken onderdeel uit van de Veiligheidsaanpak van een regio. Het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland maakt deel uit van Veiligheidsaanpak Oost Nederland, het gebied tussen Steenwijkerland en Nijmegen. De hoofdrolspelers ? Openbaar Ministerie (OM), Politie, GGZ, Jeugdzorg, en gemeenten.

De relatie Zorg en Strafrecht staat centraal bij een Veiligheidshuis, op die manier komen we bij het Sociaal Domein.

Justitie(OM) heeft zo een directe relatie met hulp en zorg (o.a. Sociale Wijkteams en GGZ) Het centrum van veel samenwerkingsverbanden is de tafel, wie zitten er om de tafel, wie ontbreken ?

De hoofdrolspelers hebben de regie, en de opdracht, om zoveel mogelijk betrokken partijen om de tafel te krijgen. In Regio Zwolle / IJsselland gaat het dan om de Politie, Team Via (GGD), Wijkteams, Woningcorporaties, GGZ, Jeugdzorg, en Gemeentes die een regierol hebben.

ZORG- EN VEILIGHEIDSHUIS IJSELAND

Het Veiligheidshuis heeft als taak voor olie te zorgen tussen de verschillende ketenpartijen. Hoe meer olie op de juiste plekken, hoe gesmeerder het loopt. In de meeste regio's heeft 1 op de 5 huishoudens problemen en/of ondersteuning nodig. Vaak zijn de problemen in die huishoudens complex en is de kans om in criminaliteit te vallen groot. Wanneer een complexe casus, (Onveiligheid/ Multi problematiek) besproken wordt in het Veiligheidshuis zitten de ketens : gemeentes, zorg, hulp, en justitie, om de tafel. Thomas is verrast over deze integrale aanpak. Als het goed is leggen alle betrokken partijen de eigen belangen op tafel.

Samenwerking begint met het weet hebben van ieders belang

Vragen die daarna aan de orde komen zijn : Wie is nu aan zet ? Wat is ingezet ? Wat zijn succesfactoren ? Wat werkt ? Geschikte plek ?

Zorg – en Veiligheidshuizen geven aan dat ze nog te weinig contact hebben met naaste betrokkenen(familie, vrienden en buurtgenoten) en ervaringsdeskundigen. Thomas vraagt of er momenten zijn dat naaste betrokkenen ook aan de tafel mogen zitten ?

Uit de praktijk van alledag

Wanneer een heftig verwarde persoon ook een strafbaar feit pleegt, is de kans groot dat hij/zij naar een instelling moet van forensische psychiatrie. Alleen is deze persoon te slecht verzekerd.

Dan maar naar een klinische reguliere GGZ instelling. Die zit vol, en de GGZ directeur van instelling heeft liever geen mensen van de forensische psychiatrie. Wanneer is plek ? Het kan zijn dat de persoon uiteindelijk terecht komt in een PI, met een afdeling voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid. Of dat hij/zij weer op straat terecht komt.

Vertegenwoordigers vanuit de Veiligheidshuizen maken zich zorgen over de hierboven beschreven praktijk. Het overstijgend doel : Zorg dragen voor een veilige samenleving, komt onder druk te staan. De keten wordt langer en complexer, nieuwe olie nodig ?

EPA TASK-FORCE GGZ IN DE WIJK STIGMATISERING en DESTIGMATISERING

Wanneer we kijken naar een aantal aandachtspunten van het Ministerie van VWS voor de komende jaren, dan vallen een aantal zaken op. Allereerst wil VWS verder gaan met de extra aandacht voor mensen met een Ernstige Psychiatrische Aandoening (EPA), ze wil dit graag koppelen aan de integrale aanpak van de GGZ in de Wijk. Daar kan destigmatisering een belangrijke rol in spelen. Zeker wanneer het gaat om verwarde personen, Beschermd Wonen, Beschut Werken en Ambulante Zorg is er op het gebied van vooroordelen (stigmatisering) nog veel te winnen.

Thomas vult aan, het gaat er toch om dat iedereen mee kan doen en dat iedereen volwaardig meetelt? Anders is er toch geen sprake van een gemeenschap? Wat is er nodig voor een optimaal leven, en hoe kunnen we, daar waar nodig, aan herstel werken? Steeds meer gemeentes maken gebruik, van de kracht en kwetsbaarheid, van bewoners en ervaringswerkers in de Wijk.

MOVISIE

GGZ in de wijk

Hoe bied je een welkome plek voor iedereen?

Tips en werkzame elementen voor gemeenten die overlast ervaren van mensen met psychische kwetsbaarheid

- 1 Visie** ▶
Psychisch kwetsbare mensen horen er gewoon bij
- 2 Samenwerken** ▶
Wijkteams en burgers zorgen samen voor een goed maatschappelijk steunsysteem
- 3 Kennis** ▶
Kennis van de ggz is nodig om mensen met psychische kwetsbaarheid te ondersteunen

Doel van GGZ, EPA en destigmatisering, in de Wijk, is de participatie van mensen met een psychische aandoening (kwetsbaarheid) te bevorderen, en de kwaliteit van leven in de samenleving te verbeteren.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Het gaat uiteindelijk om het welzijn, kwaliteit van leven, voor **alle** bewoners en gasten (overstijgend doel). Dat kan alleen wanneer dit overstijgende doel breed maatschappelijk gedragen wordt, er transparantie is, en er integraal door alle betrokken ketens wordt samengewerkt, met inachtneming, en erkenning, van elkaars belangen.

Samenwerking is meestal alleen mogelijk op basis van wederzijds vertrouwen, daar is tijd, geduld, inzet, ontmoeting en toewijding voor nodig.

Thomas herkent dat vanuit de gemeenschappen, en de netwerkorganisatie, waar hij zelf deel van uit mocht maken.

Wijkcentrum, Buurtcentrum, Dorpshuis, Kulturhus, Gemeenschapshuis

Thomas begint enthousiast te worden wanneer hij over bovenstaande voorbeelden hoort. Het is alsof de tijd voor hem heeft stilgestaan. Plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten zijn van alle tijden. Locaties veranderen, organisaties en gemeentes veranderen, maar mensen veranderen niet.

Wijkcentrum de Pol, Zwolle Zuid (Keuken van Zuid-foto Peperbus)

Wanneer je een wijk, stad, dorp, vergelijkt met een lichaam, dan functioneren deze ontmoetingsplekken vaak als het hart. Hier komen bewoners, vrijwilligers en professionals samen. Hier vormen ze een gemeenschap, zoals Thomas de Broeder – en Zusterhuizen nog kent uit zijn eigen tijd. Huizen van het Gemeene (gemeenschappelijk) Leven.

Plekken waar je anderen ontmoet, gezien wordt, erbij mag horen, mee mag doen, raad kan vragen, ontspanning kan zoeken, en ga maar door. Los van wie je bent, wat je kunt, hoe je eruit zit, of waar je vandaan komt. Voor ieder is plek en er is veel te doen, veelal voor alle leeftijden.

Thomas is nieuwsgierig of deze ontmoetingsplekken zelfvoorzienend, zelfredzaam zijn. Dat verschilt nogal.

Belangrijk volgens Thomas voor iedere plek van gemeenschap en ontmoeting is een vorm van onafhankelijkheid en zelfbestuur.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Deelnemende partijen en bezoekers mogen, en kunnen, iets komen halen, bijvoorbeeld gezelschap, en iets komen brengen, bijvoorbeeld talent en passie. Participeren in de mooiste vorm.

De laatste jaren zien we ook de bibliotheek, meer en meer, een ontmoetings-, studie – en vergaderplek worden.

Gift City in Zwolle en het Talentenhuis in Nieuwleusen, geworteld in de Moderne Devotie Beweging

Zowel Gift City in Zwolle als het Talentenhuis in Nieuwleusen zijn ontstaan vanuit het gedachtegoed van de Moderne Devotie. Oprichter van de Gift City, Harry Wilbrink, werd geraakt door het gemeenschapsmodel. Een gemeenschap waar mensen aan de rand er mogen zijn, en weer op weg worden geholpen. Ruimte voor ieders zijn. Wie je ook bent, arm of rijk, wat je ook meegemaakt hebt. Voor iedere vrijwilliger is er een plaats, en tijd om een plaats te vinden, waar je gezien wordt en mag zijn wie je bent !

Integrale samenwerking tussen de sectoren in de samenleving

Kleine ondernemers en grote internationale bedrijven, gemeentes, vrijwilligers, technici, horecamensen, ze dragen allemaal bij, en dragen zo samen de gemeenschap van de Gift City. Een eigen betaalmiddel, een meubelloods, een restaurant, een keuken, een winkel, een Talentenbureau, en nog veel meer. Onafhankelijk en zelfvoorzienend, niet afhankelijk van subsidies. Gift City is een waar Geschenk voor de Stad.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Hetzelfde geldt voor het Talentehuis, in het Kulturhus de Spil, in Nieuwleusen. Ook daar een gemeenschap waarin alle sectoren vertegenwoordigd zijn, waar vrijwilligers, professionals, scholieren en bedrijven samenwerken. Het Talentehuis, en het Kulturhus de Spil, zorgen voor een sterke uitstraling in de regio, waardoor er steeds weer nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan.

Een plek waar je je eigen talent, en dat van de ander, kan ontdekken en ontwikkelen, zonder dat je ver van huis hoeft. (zie ook bijlage 5)

Zo zijn er nog veel meer voorbeelden te noemen waar samenwerking blijkt te werken, en waar samenwerking meer welzijn en welvaart, voor de gemeenschap en omgeving, oplevert.

Inclusief en organisch samenwerken

Een gezamenlijk overstijgend en gedragen doel, gekoppeld aan transparantie in belangen en financiën, en een ronde tafel voor overleg, om elkaar in de ogen te kunnen kijken, versterkt het vertrouwen in elkaar en in de samenwerking.

Beschermd Wonen, Begeleid Wonen en Beschermd Thuis Wonen

Mensen kunnen al eeuwenlang in alle vrijheid kiezen voor de plek waar ze willen en kunnen wonen. Helaas geldt dit niet voor iedereen. Armoede, moeite hebben met zelfstandigheid, onveiligheid, gebrek aan woningen, kunnen een vrije keuze voor een woonplek in de weg staan.

In deze tijd proberen gemeentes zoveel mogelijk mensen zelfstandig te laten wonen, ook wanneer ze bijvoorbeeld uit een GGZ instelling, of uit een gezinssituatie, komen. Het gaat dan vaak om mensen met een lichte lichamelijke- en/of geestelijke beperking.

Thomas is verbaast, maar ook positief verrast, over de beweging in onze samenleving om steeds meer mensen zelfstandig te laten wonen. Veel van de mensen, die voor het eerst zelfstandig gaan wonen, worden nog wel intensief begeleid. Voor sommigen geldt dat ze nooit helemaal zelfstandig zullen kunnen wonen, voor anderen geldt juist dat ze steeds minder begeleiding nodig hebben en uiteindelijk heben zelfstandig een eigen huis kunnen betrekken.

Hoe zit dat dan met woningen, vraagt Thomas. Belangrijke vraag ! Het gaat dan vooral om betaalbare woningen op een geschikte plek in een leuke en veilige wijk. Betaalbare woningen zijn er eigenlijk niet goed te vinden, daardoor komen er ook weer minder Begeleid- en Beschermd Woningen vrij.

De gemeentes en Zorg- en Welzijnsinstellingen, Woningcorporaties e.a. proberen er alles aan te doen om weer balans te krijgen tussen instroom en uitstroom van mensen die Begeleid en/of Beschermd Wonen. Daarvoor is meer nodig dan woningen erbij bouwen. (zie bijlage 2)

Het gaat ook om recht te doen aan de woningzoeker, aan de Wijkbewoners, aan de mensen van zorg en welzijn. Al eerder in dit hoofdstuk kwam de Wijk GGZ voorbij. Wat Thomas opnieuw opvalt is het ontbreken van de focus op talentontwikkeling en zelfvoorzienendheid.

Ieder mens is toch in staat om wat te betekenen voor de buurt en voor zichzelf ? Voor beweging is een levende gemeenschap nodig. Een gemeenschap waar alle betrokken partijen deel vanuit maken, vanuit gelijkwaardigheid.

Jeugdhulp, Onderwijs en Gemeente

Sinds 2015 is de Gemeente verantwoordelijk voor bijna alle vormen van Jeugdhulp. Al deze taken zijn vastgelegd in de Jeugdwet. Bij het Veiligheidshuis kwamen we deze Jeugdwet ook al tegen. Het gaat in die wet vooral om de verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen en jongeren(tot 18 jaar) en hun ouders bij opgroei – en opvoedingsproblemen, psychische problemen en kwetsbaarheid.

Dat kan de Gemeente niet alleen. Er zijn zoveel partijen bij betrokken dat je door de vele bomen het bos niet meer kan zien. De Gemeentes Steenwijkerland en Zwartewaterland hebben allebei het initiatief genomen om alle betrokken partijen, integraal, om de tafel te krijgen. Dat was ook hard nodig, want er liep van alles vast binnen de Jeugdhulp, en de Gemeente had onvoldoende zicht wat er precies op het Veld van de Kinderen en Jongeren gebeurde.

In de gemeente Zwartewaterland werd eerst een Stuurgroep gevormd met vertegenwoordigers vanuit alle geledingen vanuit Jeugdhulp, Onderwijs en Gemeente. Er was een procesregisseur aanwezig. Allereerst kwamen de belangen op tafel van iedere partij, en werd er gezocht naar een gemeenschappelijk gedragen en overstijgend doel.

Er werd gekozen voor het volgende overstijgend doel :

Onze samenwerking is een duurzame verbinding, gebruik makend van elkaars expertise als een multidisciplinair team met als gezamenlijk doel oplossingen te zoeken, niet binnen de bestaande regels/systemen of procedures, maar te kijken naar het hogere doel voor het welzijn van de gemeenschap waarbij de leefwereld van het kind of de jongere (en ouders/verzorgers) centraal staat.

Samengevat in de volgende Ambitieovereenkomst : Samen voor optimale ontwikkeling van onze kinderen en jongeren.

Thomas leest het wel drie keer over, het staat er echt ! Dit is een concreet voorbeeld van het Gemeenschapsmodel met een overstijgend doel. Wanneer dit concreet uitgewerkt wordt, hoe mooi zal het zijn.

(Hieronder ; betrokken partijen bij ondertekening Ambitieovereenkomst)

Uit bovenstaand voorbeeld blijkt dat, naast het feit dat er heel veel partijen bij betrokken zijn, je pas weet van elkaar krijgt wanneer je elkaar ziet en spreekt. Het wordt dan ook duidelijk hoe weinig je eigenlijk van elkaar weet, en hoe vaak en veel er langs elkaar heen wordt gewerkt.

Elkaar zien, het totale kind en jongere zien, en weet hebben van de expertise van anderen en jezelf, en van je eigen en andermans tekortkomingen

Op die manier kunnen partijen elkaar aanvullen en versterken, ten dienste van het overstijgende doel.

De Jeugdhulp, met daaraan verbonden de Jeugdwet, gaat uit van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jongeren en hun ouders, inclusief het eigen sociale netwerk. Verder stelt ze als doel om de medicatie en de zorgvraag terug te dringen. De praktijk laat helaas wat anders zien, de medicatie en de zorgvraag neemt toe (lange wachtlijsten).

Voor maatwerk is het belangrijk dat alle partijen, zo dichtbij mogelijk, worden ingezet. Een gemeenschapsmodel kan daarbij helpen. Dat kan er voor zorgen dat er minder snel door verwezen wordt, waar het kind of de jongere uiteindelijk niet echt mee geholpen is.

Voor de driehoek Jeugdhulp, Onderwijs en Gemeente is er nog veel te winnen. Uiteindelijk kan dat zorgen voor een betere ontwikkeling en meer welzijn voor kind en jongere. (Zie ook bijlage 6 over Passend Onderwijs)

Het blijkt wanneer we uitgaan van het totale kind/jongere, en er niet een etiket opplakken, dat het kind/jongere eigenwaarde ontwikkelt en zelfvertrouwen. Daardoor minder medicatie nodig heeft, en veelal op een reguliere school kan blijven.

Een diagnose (conditie, toestand, ziekte) stellen : “ Wat heb je “ ?, Vervolgens daar alles aan ophangen, is een grote valkuil binnen de Jeugdhulp. Er zijn meer vragen te stellen : “ Wat kun je, wat verlang je, wat wil je, wat helpt jou “. Bij Talentontwikkeling blijkt dat de sterke punten, kwaliteiten, van het kind/jongere kunnen helpen om op een goede manier om te kunnen gaan met kwetsbaarheid. Het vertrouwen neemt toe, met positieve gevolgen voor het welbevinden.

Ondertekening Samenwerkingsovereenkomst tussen Saam Welzijn en Agnieten College

In de Spil Kulturhus Nieuwleusen, gemeente Dalfsen

Hoofdstuk 4 Samenwerkingsverbanden

In de voorafgaande hoofdstukken zijn er al meerdere voorbeelden van samenwerkingsverbanden langs gekomen. Een aantal van die samenwerkingsverbanden zijn door de overheid voorgeschreven, zoals de Veiligheidshuizen. Andere zijn op initiatief van een lokale Gemeente ontstaan, zoals de samenwerking tussen Onderwijs, Jeugdhulp en Gemeente.

Een samenwerkingsverband hoeft nog geen gemeenschap te zijn, het kan uiteindelijk wel tot een gemeenschap uitgroeien. Gemeenschappen en samenwerkingsverbanden zijn in onze huidige tijd belangrijk, en nodig, om de groeiende zorgvraag in onze samenleving aan te kunnen.

In het Sociaal Domein worden we geconfronteerd met een toenemende vraag naar zorg, gekoppeld aan een kwalitatief hoge-zorg standaard. Mogen we, en kunnen we, m.b.t. de Zorg hoge eisen blijven stellen, nu de geldstromen opdrogen, en er steeds minder goed zorgpersoneel te vinden is ?

Netwerkorganisatie, Samenwerkingsverbanden, Gemeenschapszin en Sociale Betrokkenheid

Het kan niet anders, willen we kunnen garanderen dat ieder die zorg nodig heeft, die ook krijgt, dat het Sociaal Domein op het gebied van Zorg en Welzijn moet veranderen. Wanneer we kijken naar wat nodig is komen we uit bij de woorden Samenspel en Samenwerking. We komen eveneens uit bij de woorden Gemeenschapszin en Sociale Betrokkenheid. Nu wordt ook het waarom van dit Traktaat duidelijk. De Moderne Devotie draagt al deze begrippen stevig in haar wortels, in haar identiteit.

Wortels die gegrond zijn in deze regio, de bakermat van de Moderne Devotie. Voor de Moderne Devotie is ieder mens van waarde, gelijkwaardig aan de ander, en deel van een gemeenschap.

De Moderne Devotie gelooft niet in totale afhankelijkheid. Zij gelooft dat ieder mens van betekenis kan zijn, ieder mens kan wat geven aan de ander. In de gemeenschap en/of het samenwerkingsverband zijn verschillende leden, met verschillende rollen, en verantwoordelijkheden. Bijvoorbeeld in de Wijk : bewoners, vrijwilligers en professionals. Zij ontmoeten elkaar rond Zorg en Welzijn. In de beweging naar meer samen doen en samenwerken is het belangrijk om helderheid te krijgen over wie wat doet, en met welke verantwoordelijkheid. Vrijwilligers kunnen niet zo maar het werk van professionals overnemen. Ze kunnen wel het werk van professionals verlichten, door bepaalde taken over te nemen. Zo kan de professional zich blijven richten op het leveren van goede zorg. Binnen het gebied van Welzijn ligt dat een stuk moeilijker, omdat hier rollen, taken en verantwoordelijkheden, van vrijwilligers en professionals, snel door elkaar heen kunnen lopen.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor professionele organisaties en vrijwilligersorganisatie (met of zonder subsidie). Samenwerking en samenbundeling vraagt om regie, eigenaarschap, en facilitering en ondersteuning. Voor facilitering en ondersteuning is de overheid veelal de meeste geschikte kandidaat, zij scheidt de kaders.

Samenwerken vraagt om een ontmoeting, van alle betrokken partijen, rond de tafel, waar ieders belang op tafel wordt gelegd, en gezocht wordt naar het gedragen overstijgende doel voor de groep mensen waar het samenwerkingsverband het voor wil doen, vanuit gelijkwaardigheid en wederkerigheid.

Bovenstaande zinnen zijn eerder in dit Traktaat langsgekomen, ze vormen het startpunt van hervorming in het Sociaal Domein.

In de meeste samenwerkingsverbanden en gemeenschappen is er sprake van een bepaalde afhankelijkheid, en wordt er niet direct gestreefd naar onafhankelijkheid. Juist een bepaalde vorm van onafhankelijkheid en zelfvoorziening kan de betrokken partijen meer in balans brengen en sterker maken. Het gaat dan vooral om een bepaalde onafhankelijkheid van subsidies.

Economic Board Regio Zwolle

Een samenwerkingsverband in de Regio Zwolle van 22 gemeentes en 4 provincies. Het is een samenwerkingsverband tussen Ondernemers, Onderwijs en Overheid. Ambitie : De 4^e economische topregio te worden van Nederland.

Vanuit de Moderne Devotie komt de overtuiging dat welvaart en welzijn niet te scheiden zijn.

Wat heb je aan Welvaart wanneer het Welzijn bijvoorbeeld in de regio het laagste niveau heeft van Nederland. Bedrijven en jongeren zullen wegtrekken. Vandaar dat samenwerkingsverbanden niet zonder Economische- Duurzame- en Energiepartijen kunnen, zij kunnen op hun beurt niet zonder Welzijn- en Zorgpartijen.

Integrale samenwerking vraagt om deelname, daar waar mogelijk, van alle sectoren uit de samenleving, om zo een organische gemeenschap te vormen met verschillende leden, taken en verantwoordelijkheden, maar wel met een gezamenlijk gedragen overstijgend doel nl. ; Welzijn en Welvaart voor zoveel mogelijk mensen, in een leefbare omgeving voor een ieder.

Conclusies en aanbevelingen

- Het gedrag van mensen vertoont, gezien vanuit de sociologische kant, al eeuwenlang sterke overeenkomsten.
- Wanneer we in een beweging en hervormingsperiode zitten, kan het geen kwaad om in de spiegel van het verleden te kijken.
- De Moderne Devotie, geworteld en verankerd in onze eigen regio, kan ons helpen om het Sociaal Domein te hervormen door meer samenwerking en gemeenschap.
- Het lijkt gewoon, maar het is niet gewoon, om de mensen met een probleem ook als probleem te zien, om daar vanuit hulp en zorg te geven
- Wij zijn in onze samenleving elkaar wat uit het oog verloren, wat echte ontmoetingen betreft.
- Thomas a Kempis geeft als vrijdenker richting aan sociale betrokkenheid, zelfkennis en reflectie en gemeenschapszin.
- Gemeenschapsvorming en samenwerking vraagt wat van ons, in ieder geval vraagt het van ons om alle betrokkenen, direct en indirect, erbij te betrekken, en onze belangen eerlijk uit te spreken.
- De kracht van de Regio, en de mensen in de Regio, op sociaal gebied, inzet en toewijding, is geweldig. Daar is meer mee te doen

Aanbevelingen

- In alle vormen van samenwerking ook de opbrengsten kant erbij betrekken, zowel in de zin van talenten, geschenken en kwaliteiten als in de zin van zelfvoorzienend en onafhankelijk worden. Dat vraagt om verandering in denken, houding en vaardigheden.
- Gemeentes en Centrumgemeentes hebben elkaar nodig, vanuit gelijkwaardigheid en vertrouwen. Samenwerken vanuit economische noodzaak leidt veelal tot een nog grotere economische kloof. Het vraagt in de Regio Zwolle om delen, spiegelen, samenwerken daar waar mogelijk, en overstijgend denken en handelen.
- Ronde tafel gesprekken(per gebied), met betrokken partijen in het Sociaal Domein, zijn van groot belang. Knopen doorhakken, geduld, de vaart er wel in houden, elkaar beter leren kennen, vertrouwen, zijn voorbeelden, van elementen in de samenwerking, om verder te komen.

- Er is een balans nodig tussen specialisten en generalisten in het Sociaal Domein. Zowel de specialisten als de generalisten kunnen wijk-/gemeenteoverstijgend ingezet worden. Bijvoorbeeld Sociaal Psychiatrische Verpleegkundigen die op de Meldkamer werken voor Regio Oost.
- Het verdient aanbeveling om organisaties(vrijwilligersorganisaties en/of professionele organisaties) die werkzaam zijn op hetzelfde gebied, meer met elkaar te laten samenwerken.

Nawoord en bronvermelding

Kijkend naar de bovenstaande tekst over het verleden, het heden en de toekomst, dan geldt dit zeker persoonlijk ook voor mij. Alleen zitten er er geen eeuwen tussen, maar jaren. De verschillende werkgebieden vanuit mijn dagelijks leven komen samen in dit Traktaat. Het vertelt over mijn passie en liefde voor deze omgeving, voor de mensen, voor de gemeenschappen van toen en nu, en over mijn diepe en persoonlijke relatie met de Allerhoogste. De herkenning in, en verbondenheid met, Geert Groote en Thomas a Kempis, voelt sterk en vertrouwd.

Dit Traktaat zie ik als een Basisdocument, Werkdocumenten per gebied zullen volgen.

Het mooie van het Sociaal Domein is vooral de beweging tussen mensen en gemeenschappen, kwetsbaar en krachtig, en omgekeerd, vanuit het mens zijn, vanuit gelijkwaardigheid en inclusiviteit.

Het goede

Vanuit verbondenheid

Mink de Vries

Bronvermelding

Foto omslag – Barmhartige Samaritaan –Fotoarchief Diaconaal Platform Zwolle

Foto pag. 2 Vlucht Thomas – Bert Pierik Foto pag. 15 - Simon

Foto's pag. 10 en 27 – Jeff Fountain Foto pag. 25 – Gemeente Zwartewaterland

Foto pag.26 – Agnieten College

Schedels Geert Groote en Florens Radewijns

Bijlage 1 Inleiding Moderne Devotie - Traktaat Sociaal Domein

Verleden, heden en toekomst

Verleden

De beweging van de Moderne Devotie is een hervormingsbeweging uit de late Middeleeuwen. Zij streefde grote veranderingen na binnen de toen veelal corrupte en op macht gerichte Katholieke Kerk.

Ze wordt wel de grootste beweging genoemd van de Geest tot de dag van vandaag. Een hervorming van hart en samenleving.

De Moderne Devotie richtte zich op een innerlijke vernieuwing en op verandering van de samenleving. Moderne Devoten hadden daarvoor drie instituties/vormen in het leven geroepen :

- A. De verbanden van de broeders en zusters van het gemene leven
- B. De verschillende kapittels van lekenzuster gemeenschappen van de Derde Orde van Sint Franciscus en lekenbroedergemeenschappen.

C. De Moderne Devotie kloosters onder de reguliere kanunnikencongregaties van Windesheim, Sion en Neuss

Zowel de broeders en zusters van het gemene leven als de tertiariissen(B) hielden zich aan strakke gemeenschapsregels, ook al droegen ze geen habijt en hadden ze geen gelofte afgelegd. Daarnaast hebben de Moderne Devoten nog een klooster gesticht, Sibculo, onder de vlag van de Cisterciënzers. Hieruit is de Collegatie van Sibculo ontstaan. Een samenwerkingsverband van ongeveer twintig hervormingsgezinde kloosters binnen de orde van de Cisterciënzers. Ook waren er lekenzusters die kozen voor de regel van Augustinus(conversinnen van Sint Augustinus)

De Moderne Devotie heeft tweehonderd jaar als beweging een geweldige invloed gehad op het totale leven binnen de Nederlanden, zowel binnen als buiten de stad. Daarnaast heeft ze diverse kloosterordes direct(Kruisheren, Duitse Orde, Cellebroeders-zusters, en Augustijner Koorheren) beïnvloed en andere ordes indirect beïnvloed(alle andere ordes).

De invloed van de Moderne Devotie raakte alle sectoren van de toenmalige samenleving.

In alles stond een hecht gemeenschapsleven en vernieuwde innigheid(persoonlijk doorleefd geloof) bij de Moderne Devoten centraal.

Er zijn nu 186 Moderne Devotie plaatsen bekend, met een of meer locaties. Amsterdam is daarvan de grootste met zeker 17 MD Kloosters.

Heden

De Actuele Moderne Devotie stelt opnieuw het gemeenschapsdenken centraal. Ze is formeel begonnen op 16 november 2011 toen de burgemeesters van Deventer en Zwolle een intentieverklaring Moderne Devotie tekenden. Deze actuele beweging richt zich op alle sectoren van de samenleving met als doel te verbinden, daar waar mogelijk. Zo is de Moderne Devotie al geïntegreerd in het Sociale Domein, in Toerisme en Cultuur, in Bestuur, in Economie, Kunst, Onderwijs en Geestelijk Leven

Toekomst

De beweging van de Moderne Devotie verspreid zich geleidelijk over Nederland. Tweede Kamer Fracties laten zich informeren, groepen mensen buigen zich in het hele land over deze beweging. Wandelroutes en fietsroutes rond de Moderne Devotie worden uitgezet om mensen meer bewust te maken van hun eigen identiteit, maar ook van hun lokale en regionale identiteit.

Bekende historici zoals Hermen Pleij en Frits van Oostrum roepen Nederland op om meer met de Moderne Devotie te doen. Moderne Devotie zal op de Werelderfgoedlijst van Unesco mogen en kunnen staan.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Nu we in onze samenleving midden in een veranderingsproces zitten blijkt de Moderne Devotie een beweging die op ons voorliep, ons kan helpen door de spiegelen.

Christelijke geloofsgemeenschappen vinden meer en meer inspiratie bij deze beweging, vanuit een basis van de navolging van Christus en de eerste Christengemeenschappen in het Bijbelboek Handelingen. Ze kan ons mogelijkheden, laten zien vanuit het oogpunt van de gemeenschapszin, eenvoud en verbinding.

April 2021

Bijlage 2 Traktaat sociaal domein

Reactie op rapport van ‘bescherm wonen naar een beschermd huis’

Adviescommissie Toekomst Beschermd wonen, o.l.v. Erik Dannenberg

**Opdracht V.N.G. om te komen tot verdeelmodel voor gemeentes rond beschermd wonen. Doel ;
uitgangspunten rond dit verdeelmodel formuleren. Sociaal Domein**

Het is een goed inhoudelijk rapport geworden met concrete uitgangspunten voor gemeentes rond de toekomst van beschermd wonen.

Tegelijk heb ik wel een aantal vragen voor de Adviescommissie. Niet specifiek gericht op de inhoud, daar is weinig op af te dingen, wel op de keuzes en de context van het rapport.

Het rapport begint met de grootste verandering voor gemeentes, van aanbodsturing overgaan op vraagsturing. Uitgaan van wat mensen nodig hebben.

Hoe en door wie wordt die vraag bepaald, welke partijen spelen daarin een rol en hoe groot zijn daarin juist de verschillen binnen de G.G.Z. en het beschermd wonen?

Verantwoordelijkheid naar eigen inwoners, wat doet dat met de gemeentes?

In hoeverre zijn eigen inwoners bereid om die verantwoordelijkheid op te pakken? Ik bedoel daarbij ook de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid,

Wat mag verwacht worden qua verantwoordelijkheid van gezin, familie, vrienden, burens en wijkbewoners? In hoeverre worden al deze betrokken partijen toegerust/uitgerust door de gemeente en of andere partijen en/of in hoeverre dienen zij zich zelf toe te rusten?

Er wordt gesproken van brede context van maatschappelijke ondersteuning. Wat wordt daarmee bedoeld? In het hele onderzoek zijn burgers, burens en wijkbewoners niet geraadpleegd. Bewuste keuze, en op welke gronden?

Financiële middelen

Financiële middelen via gemeentes zorgt voor effectieve verdeling, verantwoordelijkheid via gemeente geregeld, om zo te komen tot een objectief verdeelmodel W.M.O? Wat wil dat precies zeggen?

Waar vind ik de financiële middelen terug om wijken voor te bereiden op locaties van vormen van beschermd wonen naar een beschermd thuis?

Is er onderzoek gedaan of het gemeentes geld oplevert en/of geld kost wanneer de buurt, de wijk, op een goede manier wordt voorbereid op de komst van locaties van beschermd wonen?

Stel dat de wijk niet goed voorbereid wordt, er vindt geen goede integratie plaats van de bewoners van beschermd wonen, wat zijn de financiële middelen die dan wegvloeien?

Voorlichtingsavonden, ontmoetingsavonden, integratie in de wijk binnen de verschillende sociaal- en culturele verenigingen, inzet van formele en informele sector, gebruik maken van sociale-culturele en economische infrastructuur binnen de wijk en bijvoorbeeld inzet binnen buurtwerk, geen van allen kom ik tegen uitgedrukt in kosten en baten. In hoeverre is dit een bewuste keuze geweest om de context niet mee te nemen in het verdeelmodel?

De stakeholders, contextuele- en transactionele omgeving kunnen immers een grote rol spelen in het gevoel van beschermd wonen naar meer een thuis wonen.

De overgangsproblemen zoals de negatieve effecten voor cliënten (bij gedwongen mobiliteit), de aanbieders die afhaken (afstoten locaties) en het gebrek aan continuïteit bij gemeentes vragen om flexibiliteit, samenwerking en een strategische aanpak. Dat kan niet zonder netwerkaanpak, maar waarom

gekozen voor een smal netwerk. Er zijn nog veel meer betrokken partijen toch?

Het beroep op de vermaatschappelijking en de erkenning daarvan komt langzaam op gang. Het zelf organiserend vermogen en de sociale netwerken vragen om meer dan wat hulp van familie en burens? Hoe gaan gemeentes dit bekostigen? Netwerken om beschermd wonen dienen op een of andere manier geschoold te worden, of het nu om de burens gaat of vrijwilligers.

Toekomstbeeld ; sociale inclusie van mensen met verstoorde zelfregulatie.

Minder zorg en bescherming nodig (krimp) vanwege betere woonplekken inclusief zelfzorg.

Er is een positieve kijk op gezondheid, zelfbepaling, herstelbeweging, hoop en perspectief..... de vraag is dan waar zit de pijn en op welke plekken? Een ideale situatie bewerkstelligen met minder geld roept vragen op.

Focus ondersteuning is gericht op gezondheid en gedrag. Feit is wel dat de meeste bewoners met een chronische psychiatrische kwetsbaarheid te maken hebben die alleen met goede medicatie, en gebruik, stabiel te houden is.

Je kunt je beter voelen, maar wordt niet beter.

Kwetsbare burgers met voorkeur voor zelfstandig wonen vinden het prettig als zij in die maatschappelijke context steun krijgen van naasten, ervaringsdeskundigen en dat ze zeker kunnen zijn van professionele hulp om op terug te kunnen vallen.

Dit proces, om vanuit je kwetsbaarheid in je kracht te kunnen komen, vraagt om stabiliteit, professionaliteit, verscheidenheid, maatgerichtheid en gespecialiseerde zorg.

In dit hele rapport spelen twee onderliggende waarden een belangrijke rol, namelijk angst en vertrouwen. Het zal goed zijn om die ook wat meer te benoemen wanneer het om verdeling van financiële middelen gaat.

De rol van de wijk om stabiel en veilig te kunnen wonen heb ik al eerder genoemd. Dit rapport is een hele goede aanzet voor een vervolg, en dan gericht op de contextuele omgeving en de keuzes en uitgangspunten voor gemeentes.

Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg.

Alleen dan graag wat breder dan nu in het rapport wordt voorgesteld.

Als bestuurder, wijk coördinator, maar ook ervaringsdeskundige, zal ik meer willen doen dan ingezet te worden in het ondersteuningsproces van individuen.

Het liefst ga ik dan voor en-en. Juist omdat we naar een meer generalistische kijk op zorg, wonen en leven gaan, lijkt het me goed wanneer mensen ingezet worden op die plek waar ze ervaring hebben opgedaan, en waar ze echt tot hun recht kunnen komen. Iemand die immers zijn plek heeft gevonden en zich thuis gaat voelen, staat vaak meer open voor anderen, voor wederkerigheid.

Dat kan betekenen dat er ruimte komt voor herstel en groei.

Samenvattend

Ik vind het een goed rapport, omdat het voldoet aan de opdracht door de V.N.G. gegeven. Maar er is meer dan dit rapport en dat heb ik vooral in mijn reactie willen aangeven.

Dank voor Erik Dannenberg en zijn team, zij hebben de aanzet gegeven om naar de toekomst te durven kijken. Zo hebben zij een fundament gelegd waar vele bouwers verder mee kunnen !

Zwolle,

Mink de Vries

Bijlage 3 Traktaat Sociaal Domein

HERVORMINGSAGENDA

1. De mensen waar het om gaat.

In 2025 hebben we een sociaal domein voor ogen waarin we werken aan verschillende opgaven.

Denken vanuit concrete groepen inwoners helpt ons om die omslag te maken. Niet om het doelgroepenbeleid opnieuw in te voeren maar om steeds op het netvlies te houden voor wie we het doen.

De inwoners van Zwolle vormen het uitgangspunt voor de hervormingsagenda; voor hen doen we het immers. We richten de organisatie, systemen, processen en uitvoering zó in dat we de ondersteuning aan inwoners faciliteren.

We hebben de opgaven, opgebouwd ahv concrete inwoners: 70+ groep die staat voor de opgave: vitaal en waardig oud worden. De jeugdgroep staat voor: zonder drempels naar school en werk voor kwetsbare jongeren. De groep met een psychische beperking die staat voor de opgave om mensen wijkgericht op te vangen.

Denken in opgaven helpt bij een integrale blik en het organiseren van een integrale uitvoering. We verzamelen data, verhalen, en onderzoeken hoe we het doen voor deze groep mensen.

We onderscheiden de volgende opgaven; profielen die staan voor een grotere groep inwoners waarvoor de gemeente en partners een verantwoordelijke taak heeft:

- Jeugd op het overgangsmoment van opgroeien, zorgondersteuning en werken: zonder drempels van school naar werk, participatie en zelfstandig wonen.
- Kwetsbare ouderen 70+ op het overgangsmoment van vitaal naar kwetsbaar: gezond het vitaal ouder worden
- Inwoners met een psychische beperking: zelfstandig wonen in de wijk.
- Multi stress gezinnen; huishoudens met vragen op vele domeinen: levensloopbestendige ondersteuning
- *Jonge jeugd: vormen van een gezin en ontwikkeling ouderschap (hier nog niet beschreven)*

De leidraad: "Herstel van het gewone leven, in het gewone leven"

Zonder drempels van school naar werk en participatie

Jeugd

Jongeren tussen wal en schip

'Ik zoek leuk werk'

Ik ben een thuiszitter, zonder startkwalificatie, met een verstandelijke beperking. Ik zoek leuke dagbesteding, maar liever nog betaald werk. Ik zou veel kunnen hebben aan de support van iemand uit het bedrijfsleven.

Jonge Zwollenaren zonder werk, de groep 16+ die nog op school zit of net van school is. In deze groep zitten jongeren die beperkt zijn, bijvoorbeeld door een laag IQ, autisme, of een lichamelijke beperking. Zij vallen als 18+'er niet meer onder de Jeugdwet, maar onder de Wmo en de Participatiewet. Wetten die tot doel hebben om de jongeren voor te bereiden om zo zelfstandig mogelijk mee te doen in de samenleving. Dit kan zijn in de vorm van werk, maatschappelijke participatie en/of dagbesteding.

Concreet gaat het om:

- 16+ jongeren, op school, zorgvragen, geen Wajong, uitstroom naar een plek in de keten van dagbesteding, beschutwerk, (gedeeltelijk) betaald werk.
- 16+ thuiszitters, zonder SK, zorgvragen, met en zonder beperking.

De gemeente is verantwoordelijk voor de plaatsing van deze jongeren op de arbeidsmarkt.

De vraag die we centraal zetten is hoe al deze jongeren met meer en minder arbeidsvermogen

gesteund en versterkt kunnen worden in hun zoektocht naar werk en/of een zinvolle dagbesteding.

Het gaat om werkzaamheden en activiteiten die perspectief bieden voor de toekomst.

Kernvraag:

Hoe kunnen we kwetsbare jongeren of jongeren in een kwetsbare positie, van 16-27, een toekomstperspectief bieden, dat wil zeggen: duurzaam naar werk of scholing leiden?

Een wijkgerichte aanpak voor kwetsbare bewoners

Kwetsbaren met een psychische aandoening

inwoners met een beperking die ondersteuning nodig hebben. Die beperking kan lichamelijk, verstandelijk, psychisch of psychiatrisch zijn. Of een combinatie daarvan. Er wordt een beroep gedaan op het netwerk van deze inwoners en op de inzet van buur(t)genoten.

De vraag die we centraal zetten is hoe we de groep inwoners met een GGZ beperking kunnen begeleiden naar meer zelfstandigheid o.a door middel van een zinvolle dagbesteding. Bij voorkeur (vrijwilligers)werk, lokale nabijheid en door integrale samenwerking tussen zorg en welzijn. Begeleiding nieuwe stijl houdt in dat professionals aansluiten bij de dromen en mogelijkheden van deze inwoners. En dat de netwerken van familie en vrienden en de buurt- en wijknetwerken worden gemobiliseerd om te bespreken wat zij kunnen bijdragen.

Kernvraag:

Hoe organiseren we begeleiding en ondersteuning met de klant, die gelukkig stemt? Hoe gaan we dat organiseren. Zowel formeel als informeel? Aansluitend bij leefsituatie en leefstijl.

Levensloop bestendige zorg

Gezinnen met vragen op alle leefdomeinen

Onder gezinnen verstaan we alle huishoudens in diverse samenstellingen (éénouder gezinnen, twee moeders- of 2 vadersgezinnen, gezinnen met grootouders etc.)

Overbelaste ouders van een kind met een beperking

'Ik wil niet elke keer aan professionals hoeven uitleggen wat mijn kind heeft.'

Ik zorg voor mijn kind die lichamelijk en geestelijk beperkt is. Ik doe dat in een netwerk van vrienden en familie, samen met professionele hulp. De beperking van mijn kind is blijvend. Ondersteuning en materiële voorzieningen moeten steeds aanpast worden aan de levensfase van mijn kind.

Zwolve gezinnen die blijvend ondersteuning en zorg nodig hebben. Zij hebben namelijk structurele beperkingen, bijvoorbeeld een beperkt arbeidsvermogen, een chronisch zieke partner, of een kind dat lichamelijk gehandicapt is. Deze huishoudens krijgen te maken met verschillende wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning, Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg, Jeugdwet, Participatiewet. En daarmee met verschillende partijen: gemeente, zorgverzekeraar en zorgkantoor.

De vraag die we centraal stellen is hoe we ervoor zorgen dat gezinnen met structurele problemen op meer dan 1 leefgebied een ondersteunings- en zorgarrangement krijgen dat levensloopbestendig is,

dus aansluit bij de verschillende levensfasen waarin zij zitten. Daarbij besteden we in het bijzonder aandacht aan gezinnen met kinderen met een blijvende onomkeerbare beperking.

Kernvraag:

Hoe begeleiden we gezinnen met kinderen met een onomkeerbare beperking aansluitend op de verschillende levensfasen?

Vitaal en waardig oud worden

Ouderen 70+ op het snijpunt van vitaal naar kwetsbaar

‘Mijn man wil het liefst door mij geholpen worden, maar ik ben ook niet meer de jongste.’

Ik ben iedere dag, soms 24 uur, in touw voor mijn partner met een chronische aandoening. Mijn hulp is intensief en niet altijd vooraf in te plannen. Ik zou graag verlichting willen van een vertrouwd iemand, zodat ik eens kan gaan bridgen.

Voor de toekomstbestendigheid van onze stad wil Zwolle een stad zijn waar het voor senioren prettig is om te wonen, te verblijven en vitaal en waardig ouder te worden. En waar voor senioren de ruimte en mogelijkheid is om actief te blijven deelnemen aan de maatschappij. De groep senioren groeit, van ruim 19.000 65 plussers nu naar bijna 27.000 in 2030. Veel senioren redden zich prima, wonen in een levensloopbestendige woning of zorgen zelf voor de nodige aanpassingen, en hebben een actieve leefstijl. Maar er zijn senioren die daar minder goed in slagen en een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Zo is eenzaamheid onder ouderen een groeiend probleem.

Kernvraag

Hoe kunnen we er voor zorgen dat ouderen langer thuis wonen?

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Bijlage 4- Het spel mag beginnen- Traktaat Sociaal Domein

COLLECTIVISERING VAN VOORZIENINGEN , IN GEWONE TAAL

- **Opstelling : Keeper Hoofd Sociaal Domein**
- **Achterveld : Ambtelijke Ondersteuning, Gemeente**
- **Middenveld en Spil : Ketenpartners, zoals SWT's,**
- **Voorveld/Voorhoede : Informele organisaties**
- **Trainer Wethouder Dorrit de Jong, nauw verbonden met de Spil in het veld, hoofd Collectivisering.**

Hoe komen wij tot een goede opstelling, waar de trainer verantwoordelijkheid voor wil dragen ?

Welke stappen zijn nodig om tot een goed ingespeeld team te komen, een team dat gaat voor de prijzen van welzijn en welvaart voor iedereen in de stad ?

1. Alle spelers leren elkaar en de trainer goed kennen, en hebben weet van de kracht en de kwetsbaarheid van de ander.
2. Het team en de trainer richten zich niet alleen op de kwetsbare spelers, maar juist ook op de krachtige spelers. Zij kunnen voor de kwetsbare spelers belangrijk zijn.
3. De opstelling wordt in samenspraak door team en trainer vastgesteld, waarbij de trainer uiteindelijk de beslissing neemt
4. Er zijn geen reserves, iedereen staat op een speelveld. Wanneer er teveel spelers zijn, wordt een nieuw team gevormd.
5. Spelers die voor zichzelf spelen worden door de andere spelers minder betrokken bij het spel. Het gaat om samenspelen, zodat de spelers, en het team, beter worden.
6. De trainer verwacht niet alleen vragen van de spelers, maar ook aanbod. Meedenken in oplossingen en verbeteringen.
7. Het team heeft al een tijd niet naar behoren kunnen presteren, vandaar dat het team een beweging naar voren maakt en met vijf aanvallers gaat spelen.
8. Elke speler wordt naar zijn mogelijkheden ingezet, de trainer zet in op multifunctionele spelers. Rouleren van positie is dan geen opgave meer, maar een kracht !
9. De trainer probeert het team zo lang mogelijk bij elkaar te houden, zodat de spelers elkaar bijna blind kunnen vinden.

10. Niet alleen de spelverdelers op het middenveld worden gehoord, maar ook de voorhoede en de achterhoede.
De trainer draagt hier zorg voor !

5 maart 2019, M. de Vries

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Bijlage 5 Talentenhus in de Spil Kulturhus Nieuwleusen

De Talentenbrigade en Talentenhus in de Spil Nieuwleusen

Het begin

Het Kulturhus de Spil in Nieuwleusen is in de zomer van 2018 opgeleverd. In het najaar 2018 heeft OCW Minister Arie Slob het Kulturhus officieel geopend.

Bij de start hebben alle deelnemende partijen afgesproken om daar waar mogelijk samen te werken.

De samenwerking kreeg de wind in de rug met de start van de Talentenbrigade.

Wat is de Talentenbrigade ? Wat zijn de doelstellingen ?

De Talentenbrigade begon met de Praktijkleerlingen (Basis-Kader) van het Agnieten College, die op verschillende manieren hun eigen activiteiten en evenementen mochten organiseren in en buiten de Spil (Modeshow, Fortnite toernooi, High Tea voor mensen met een niet aangeboren beperking, sport- en spelactiviteiten, Hunter, acties voor goede doelen e.a.)

Doel : Op deze manier kunnen de leerlingen kiezen voor iets wat ze leuk vinden en/of waar ze nieuwsgierig naar zijn. Een vorm van talentontdekking en talentontwikkeling. De leerlingen leren om samen te werken, om te gaan met andere mensen en organisaties, en groeien in vertrouwen.

Uitbreiding Talentenbrigade en komst Talentenhus

Al snel wilden meer leerlingen(van alle afdelingen) mee doen met de Talentenbrigade (naast de woensdag is de maandag erbij gekomen)

Vanaf de zomer 2020 heeft de samenwerking, tussen Talentenbrigade en alle deelnemers in de Spil, structureel vorm gekregen in het Talentenhus.

Ondertussen zijn er meer partijen actief betrokken bij het Talentenhus, waaronder het Regionaal Techniek Centrum Bouw in Nieuwleusen en RTV Vechtdal.

Het Talentenhus heeft als doel de gemeenschap te versterken.

HET TALENTENHUS

De plek waar je kennismaakt met verschillende talenten, je eigen talent(en) kan ontdekken en kan ontwikkelen. Leeftijd maakt niet uit, iedereen heeft talenten. Talenten om te laten zien, te delen en om in te zetten.

Tegelijk maak je kennis met de gemeenschap in Nieuwleusen en omgeving (gem. Dalfsen, Vechtdal en Salland)

Voor het Talentenhus worden meerdere ruimtes gebruikt in de Spil en daarbuiten :

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Zo is er een kook-horecaruimte, mediaruimte, modeatelier, zorg- en techniekplein, fotolab (grafische vormgeving) , muziekstudio, creatieve werkplaats , bouwplaats, pluktuin, ondernemers ontmoetingsruimte, sport -en spelplek, cultuurkamer en ict plein

Doel : Vrijwilligers, leerlingen en professionals lopen samen op, mensen met een niet aangeboren beperking helpen jongeren en andersom, mensen die afgekeurd zijn delen hun passie met jongeren(bv. fotografie of sport of natuur)

Doel : Jongeren beginnen in het Talentenhuis op hun 12^e jaar met praktijkleren en talentontwikkeling.

Doel : Een samenwerking tussen VO/ VMBO, MBO en HBO, met doorlopende leerlijnen. Het afgelopen seizoen is het Agnieten College, in samenwerking met het Talentenhuis, begonnen met de eerste doorlopende leerlijnen.

Hogeschool VIAA, Hogeschool Windesheim, Deltion, Landstede, BO Tweemaster, en RTC Hardenberg/Nieuwleusen, zijn daar inmiddels bij betrokken.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

De transactionele – en contextuele omgeving van het Talentenhuis.

Wanneer we kijken naar het gemeenschapsmodel van het Talentenhuis in de Spil in Nieuwleusen ontkomen wij er niet aan om naar de omgeving te kijken.

Allereerst de directe partijen waar het Talentenhuis contact mee heeft,

de transactionele omgeving. Daarnaast spelen ook de indirecte partijen, de contextuele omgeving, een rol mee.

De Regio

Wanneer we kijken naar de regio kunnen we niet om het samenwerkingsverband van de Economic board regio Zwolle heen.

Dit samenwerkingsverband tussen ondernemers, onderwijs, bestuur, 22 regiogemeentes en 4 provincies, heeft als doel :

Kennis delen, krachten bundelen (delen waar je sterk in bent) en allianties vormen. In dit samenwerkingsverband komen we diverse partijen tegen waar het Talentenhuis al direct of indirect mee te maken heeft.

Traktaat- Heden door het verleden gespiegeld op weg naar de toekomst.

Doel Talentenhus : De samenwerkingsverbanden in kaart brengen, met daarbij mogelijke nieuwe allianties. Te denken valt aan het bijvoorbeeld integraal inzetten van de doorlopende leerlijnen binnen de verschillende beroepssectoren.

Doel Talentenhus : Het model van het Talentenhus is een voorbeeld van een innovatief initiatief. Zij kan daarom als voorbeeld dienen voor de regio, als een voorbeeld van een bijzonder en goedwerkend gemeenschapsmodel.

Bijlage 6 Verbinding Jeugdhulp en Onderwijs – Traktaat

PASSEND ONDERWIJS 2.0

In de afgelopen jaren is in Nederland het Passend Onderwijs ingevoerd. Het doel van Passend Onderwijs is om zorg te dragen voor een betere aansluiting tussen Onderwijs en Jeugdhulp. In oktober en november 2018 zijn de evaluaties gepresenteerd in twee eindrapporten, een Evaluatie Jeugdwet en een Evaluatie Passend Onderwijs.

Op basis van beide evaluatierapporten hebben minister Slob, van Basisonderwijs, Voortgezet Onderwijs en Media, en minister de Jonge, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, een Kamerbrief opgesteld. Deze Kamerbrief is met toestemming van de Ministerraad vrijdag 23 november 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd.

Bovenstaande evaluaties en de Kamerbrief hebben mij er toe besluiten om vanuit mijn eigen betrokkenheid, als ouder, docent, jongerenwerker en ervaringsdeskundige te reageren. Niet om af te breken, maar om aan te vullen, en vanuit een wat breder perspectief naar het Passend Onderwijs te kijken.

Uit de evaluatierapporten blijkt dat de combinatie zorg en onderwijs niet goed geregeld is voor kinderen met een (grote) ondersteuningsbehoefte.

De ministers Slob en de Jonge constateren in de Kamerbrief o.a. het volgende :

Allereerst blijkt de preventie onvoldoende in jeugdhulp en onderwijs, om kinderen voortijdig naar zorg te leiden. Er is een gebrek aan aanbod, veel kinderen en ouders hebben niet veel te kiezen. Onderwijs en Jeugdhulp zijn eenzijdig ingericht. Veel kinderen komen te laat in beeld, aansluitend bij onvoldoende preventie. Wanneer ze wel worden gesignaleerd en in het circuit van zorg en onderwijs komen, lopen de kinderen met hun ouders tegen lange wachtlijsten in de Jeugdhulp aan.

Er is onvoldoende maatwerk, gericht op de kinderen en tieners zelf, in Onderwijs en Jeugdhulp aanwezig.

Veel zorg past niet, omdat het aanbod gekleurd en geregeld wordt vanuit de directies van Jeugdhulp, Gemeente en Onderwijs. Er wordt niet stilgestaan wat het beste aansluit bij het kind en de ouders en/of verzorgers.

Tenslotte is het aangeboden aanbod van Onderwijs en Jeugdhulp niet op ontwikkeling en groei gericht. Je past het eerst nog wel, maar groeit er snel uit. Juist wanneer het gaat om de ondersteuningsbehoefte is ontwikkelingsgerichte aanbod belangrijk. Het kind voelt zich daardoor gezien en serieus genomen.

Jeugdhulp, Onderwijs, Gemeente en Speciaal Onderwijs hebben nog onvoldoende contact en verbinding met elkaar. Daardoor moeten ouders, scholen en gemeentes nog heel veel rompslomp door worstelen. Waardoor het voor de betrokken kinderen en hun ouders niet makkelijker wordt om de meest geschikte zorg voor hun kind, in de juiste levensfase, te vinden.

Wat is er nodig om het Passend Onderwijs sluitend te krijgen ?

Eerst een aantal maatregelen vanuit de Ministerraad ;

Zorg op school helder kwalificeren voor de ouders, zodat ze weten wat er gebeurt. Ouders en scholen ontzorgen, de rompslomp wegnemen. Niet te veel zorgpersoneel in Onderwijs en Jeugdhulp, met elk een eigen verantwoordelijkheid. Juist meer duidelijkheid in regie en verantwoording is hard nodig. Ouders en kinderen willen weten waar ze aan toe zijn, en met wie ze te maken krijgen. Ouders betrekken bij de keuze van het kind voor Onderwijs en Jeugdhulp. Laat ouders en kinderen meedenken in het aanbod van Onderwijszorgarrangementen in Onderwijs en Jeugdhulp.

Een aantal maatregelen vanuit het veld van Onderwijs en Jeugdhulp.

Start vanuit het perspectief van de kinderen en hun ouders/opvoeders ! In beide evaluatierapporten, en in de Kamerbrief, is vooral gekeken vanuit directies en beleidsmakers, dat geeft een eenzijdig en vertekend beeld op Passend Onderwijs.

Kijk ook naar het Onderwijs en de Jeugdhulp zelf. Het huidige onderwijs is vooral theoretisch en daarmee cognitief gericht. Ze houdt daarbij weinig rekening met psychische diversiteit. Ieder kind is uniek, is anders, en leert op een bij het kind passende manier. Wanneer wij in het Onderwijs ook aansluiten bij psychische diversiteit helpt het leerlingen in ontwikkeling en groei.

Een praktisch ingestelde leerling die twee nachten wakker ligt, omdat hij een CITO toets moet doen, kan nooit de bedoeling zijn. Deze leerlingen krijgen een overdosis theoretisch onderwijs.

Passend Onderwijs vraagt om een gezamenlijk breder perspectief. Niet alleen vanuit de directietorens, maar vooral vanuit de werkvloer. Het vraagt om duidelijkheid in regie en verantwoording, en om integraal gevormde teams.

Rekening houdend met bovenstaande, en met werkdruk, personeelstekort en gedeelde financiële verantwoordelijkheid, kunnen de eerste stappen gezet worden naar Passend Onderwijs 2.0.

Wil Passend Onderwijs 2.0 kans van slagen hebben dan is het belangrijk om ouders en kinderen erbij te betrekken, en in de evaluaties te betrekken. Het gaat immers allereerst om de kinderen en tieners met hun dierbaren.

M. de Vries

Betrokken bij Jeugd, Welzijn en Onderwijs

Bijlage 7 Onderwijs, Zorg en Talentontwikkeling

Waarden vanuit de Moderne Devotie

Afkomstig van onderwijsrector Johan Cele te Zwolle en Geert Groote Deventer

Cele was Rector van Latijnse School van 1377 – 1415

Vanwege zijn onderwijsachtergrond zijn de waarden vooral sociaal/ pedagogische waarden. Het gaat namelijk om een schoolgemeenschap.

1. Ouderejaars studenten/leerlingen helpen eerste- en tweedejaars studenten, een soort mentorschap. Training in getrapte verantwoordelijkheden, hoe verder je bent op school hoe meer verantwoordelijkheden je krijgt.
2. Iedere student heeft wel een talent en kan leren op zijn of haar eigen manier. Respect voor elkaars grenzen en mogelijkheden. Om het verschil in leer- niveau te kanaliseren richtte Cele het klassensysteem in, compleet met overgangsexamens.
3. Iedereen doet mee, niemand valt buiten de boot. Wanneer bij muziekles blijkt dat je niet zo goed kan zingen, dan ga je maar wat meer naar achteren staan.
4. De school dient voor iedereen toegankelijk te zijn, zowel voor rijke studenten als voor arme studenten. Wanneer rijke studenten genoeg betalen blijft er wel ruimte voor arme studenten. Beurzen vanuit de samenleving maken studie voor arme leerlingen mogelijk.
5. Er wordt geen onderscheid des persoons gemaakt, dus niemand wordt voor- getrokken en niemand wordt achtergesteld.
6. Het hoofddoel van onderwijs is niet kennisvergaring maar het hoofddoel is om betere mensen van de studenten te maken, waar de samenleving wat aan heeft. Sociaal -, geestelijke- en persoonlijke vorming, op basis van het Evangelie, is daarom een belangrijk onderdeel van het onderwijsleerpakket.
7. Muzikale vorming prikkelt andere talenten en is een belangrijk onderdeel van de vorming op de school van Johan Cele.
8. In en buiten de schoolgemeenschap was er zorg voor elkaar, voor de zieke, voor de arme en de vreemdeling.

9. Wanneer je student werd op de school van Cele betekende dat ook dat je instemde met de schoolregels op het gebied van leren, gedrag, omgangsmanieren en kleding/verzorging. Meester Cele was daar behoorlijk streng in. Hij hield veel persoonlijke gesprekken met leerlingen, waarin hij uit was op inzicht in de fouten die zij maakten, en de straffen die zij verdienden.

10. Waarden die belangrijk waren vanuit de vorming in het onderwijs waren soberheid, bescheidenheid, inzet om niet, toewijding en gemeenschapszin.

11. Meester Cele leerde de studenten het bijhouden van een persoonlijk rapiarium (aantekeningenboekje), een individuele leesvruchten verzameling met geschikte teksten voor overweging en gesprek.

12. Meester Cele hield, tot ongenoegen van de pastoor, zelf Collaties (leergesprekken over de klassieke Griekse Wijsgeren, Kerkvaders, en over de Bijbel) met zijn leerlingen. Hij werd hierin verdedigd en aangemoedigd door zijn vriend Geert Grote.

Deze waarden zijn samengesteld in samenwerking met het :

Titus Brandsma Instituut Nijmegen

Centrum voor Moderne Devotie Deventer

Mink de Vries Zwolle